

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **J. T.** ,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 25 lutego 2026 r.,

zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 18 grudnia 2025 r., II KO 189/25,

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z powodu jego
oczywistej bezzasadności,

p o s t a n o w i ł

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchylić zaskarżone
postanowienie i sprawę wniosku skazanego o wznowienie
postępowania przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi
Najwyższemu.**

UZASADNIENIE

J. T. wystąpił z osobistym wnioskiem o wznowienie postępowania w jego sprawie, który to wniosek, po przekazaniu z Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, został zarejestrowany w dniu 1 października 2025 r. w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KO 189/25.

W dniu 28 listopada 2025 r. sprawa została skierowana na posiedzenie w terminie 18 grudnia 2025 r. (k. 47). W dniu 12 grudnia 2025 r. (pismo datowane na dzień 11 grudnia 2025 r. – k. 64), a więc jeszcze przed terminem posiedzenia, do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek prokuratora o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy II KO 189/25. Prokurator podniósł, że udział tego sędziego w składzie orzekającym spowoduje, że skład ten nie spełni wymogów sądu ustanowionego ustawą, bezstronnego i niezawisłego, określonych w art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE w zw. z art. 6 ust. 1 EKPC oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, co doprowadzi do wydania rozstrzygnięcia z rażącym naruszeniem prawa, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Jednocześnie prokurator wniósł o przekazanie sprawy do rozpoznania składowi orzekającemu stanowiącemu sąd ustanowiony ustawą, niezawisły i bezstronny. Na wniosku prokuratora zostało następnie odnotowane zarządzenie Przewodniczącego Wydziału z dnia 16 grudnia 2025 r. o treści: „przedstawić s. spr. i odnotować stosownie do zarządzenia 21/2025” (k. 64). Znajduje się tam również adnotacja „a/a” z datą 18 grudnia 2025 r.

Następnym dokumentem w aktach sprawy jest postanowienie z dnia 18 grudnia 2025 r. wydane w trybie art. 545 § 3 k.p.k. (k. 67), co oznacza, że Sąd Najwyższy w tej sprawie przystąpił do orzekania co do wniosku skazanego pomimo nierozpoznania wniosku prokuratora o wyłączenie sędziego. W aktach nie ma dokumentu potwierdzającego, aby wniosek ten kiedykolwiek został rozpoznany.

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2025 r., II KO 189/25, wydanym w trybie art. 545 § 3 k.p.k., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 2020 r., II AKa 354/19, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 17 lipca 2019 r., V K 7/18, wobec jego oczywistej bezzasadności.

Zażalenie na to postanowienie wniósł skazany, który podniósł przeciwko zaskarżonemu postanowieniu następujące argumenty:

„1. SSN Igor Zgoliński nie odniósł się do mojego wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu bądź radcę prawnego;

2. nie uwzględnił wniosku o nierozpoznanie sprawy bez ustanowionego adwokata lub radcy prawnego;

3. zobowiązał mnie do uzupełnienia wniosku o wznowienie postępowania w terminie 7-mio dniowym pod rygorem uznania wniosku za bezskuteczny bez ustanowionego adwokata lub radcy prawnego;

4. nie uwzględnił ustawy o Sądzie Najwyższym w zakresie dotyczącym obowiązkowego zastępstwa stron przez adwokatów lub radców prawnych”.

Następnie, pismem z dnia 29 grudnia 2025 r., skazany zakwestionował skład orzekający w jego sprawie w osobie SSN Igora Zgolińskiego, domagając się rozpoznania jego sprawy ponownie przez Sąd Najwyższy w innym składzie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione przez skazanego zażalenie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy wniosku skazanego o wznowienie postępowania do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu z uwagi na zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 622; dalej: ustawa o SN), pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110- 1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego dotąd, dopóki nie nastąpi odstępienie od niej w trybie określonym w art. 88 § 2 ustawy o SN. Do dnia rozpoznania niniejszej sprawy takie odstępienie nie nastąpiło, co oznacza, że zachowuje ona moc obowiązującą. Sąd Najwyższy konsekwentnie stoi na trafnym stanowisku, że niczego w tym względzie nie zmienił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r.,

U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21 oraz z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22). Stanowisko zawarte w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

W tym względzie istotne jest również stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka konsekwentnie wyrażane od sprawy *Reczkowicz przeciwko Polsce*. ETPCz w tym wyroku wskazał na negatywny wpływ nowelizacji ustawy o KRS na prawo stron do „sądu ustanowionego ustawą”, stwierdzając: „na mocy ustawy nowelizującej z 2017 r., która pozbawiła gremia sędziowskie prawa do powoływania i wyboru sędziów zasiadających w KRS – prawa przyznanego im przez dotychczasowe ustawodawstwo i mającego oparcie w standardach międzynarodowych – władza ustawodawcza i wykonawcza uzyskały decydujący wpływ na skład KRS [...]. Ustawa praktycznie usunęła nie tylko dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezależności sądownictwa w tym zakresie. W rezultacie umożliwiło to władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednią lub pośrednią ingerencję w procedurę powoływania sędziów, z której możliwości te władze skorzystały – o czym świadczą chociażby okoliczności towarzyszące zatwierdzaniu kandydatów na sędziów do KRS” (pkt 274 wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., skarga 43447/19; zob. również wyrok ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19 oraz wyrok ETPCz z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20; wyrok Wielkiej Izby z dnia 15 marca 2022 r., *Grzęda przeciwko Polsce*, skarga nr 43572/18). W wyroku pilotażowym z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie *Wałęsa przeciwko Polsce* (skarga nr 50849/21) Trybunał ponownie wskazał, że sposób powołania sędziów Sądu Najwyższego w opisywanej już powyżej procedurze z udziałem wadliwie obsadzonej KRS skutkuje brakiem zapewnienia stronom prawa do sądu należycie obsadzonego w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Wniosek skazanego J. T. o wznowienie postępowania rozpoznał Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego w osobie SSN Igora Zgolińskiego. W sprawie tej orzekał zatem sędzia Sądu Najwyższego, o którym mowa w przytoczonych stanowiskach orzeczniczych. SSN Igor Zgoliński został bowiem powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem 4 maja 2020 r., nr 1130.12.2020, na skutek wydania uchwały nr 1020/2019 z dnia 21 listopada 2019 r. przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). W tej sprawie wniosek prokuratora o wyłączenie SSN Igora Zgolińskiego od orzekania w sprawie nie został przekazany do merytorycznego rozpoznania, pomimo tego, że wprost wskazywał na ryzyko zaistnienia bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w razie wydania orzeczenia przez Sąd Najwyższy z udziałem tego sędziego. W rezultacie do wydania zaskarżonego zażaleniem postanowienia doszło pomimo nierozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego, który wydał to postanowienie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał już stanowisko, że kwalifikowana wada prawna orzeczenia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi w sytuacji rozpoznania przez sędziego Sądu Najwyższego, o którym mowa w tezie uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego i w uchwale w sprawie I KZP 2/22, wniosku skazanego o wznowienie postępowania w trybie art. 545 § 3 k.p.k. (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 18 stycznia 2022 r., I KZ 61/21; z dnia 12 kwietnia 2022 r., V KZ 64/21; z dnia 23 listopada 2022 r., II KZ 39/22; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 21 stycznia 2025 r., IV KZ 40/24; z dnia 28 maja 2025 r., V KZ 16/25). Sąd Najwyższy w pełni podziela argumentację zaprezentowaną w przywołanych orzeczeniach i nie widzi potrzeby jej powielania w uzasadnieniu niniejszego postanowienia.

Należy ponadto podzielić trafny pogląd wyrażony w przywołanych sprawach, że skoro ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie zwykłego środka odwoławczego od postanowienia o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania w trybie art. 545 § 3 k.p.k., to istotą takiego środka odwoławczego musi być również kontrola czy sąd rozpoznający taki wniosek był

sądem, o którym mowa w art. 6 ust. 1 EKPC, a zatem niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym ustawą. Przepis ten znajduje bowiem zastosowanie także, gdy postępowanie, chociaż uznane w prawie krajowym za „nadzwyczajne” albo „wyjątkowe”, z natury i w swoim zakresie jest podobne do zwykłego postępowania odwoławczego.

Podsumowując, należało stwierdzić w tej sprawie zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a w konsekwencji uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]

Eugeniusz Wildowicz Małgorzata Wąsek-Wiaderek Włodzimierz Wróbel